

islab

Ihopistonäytteenotto sormenpäältä

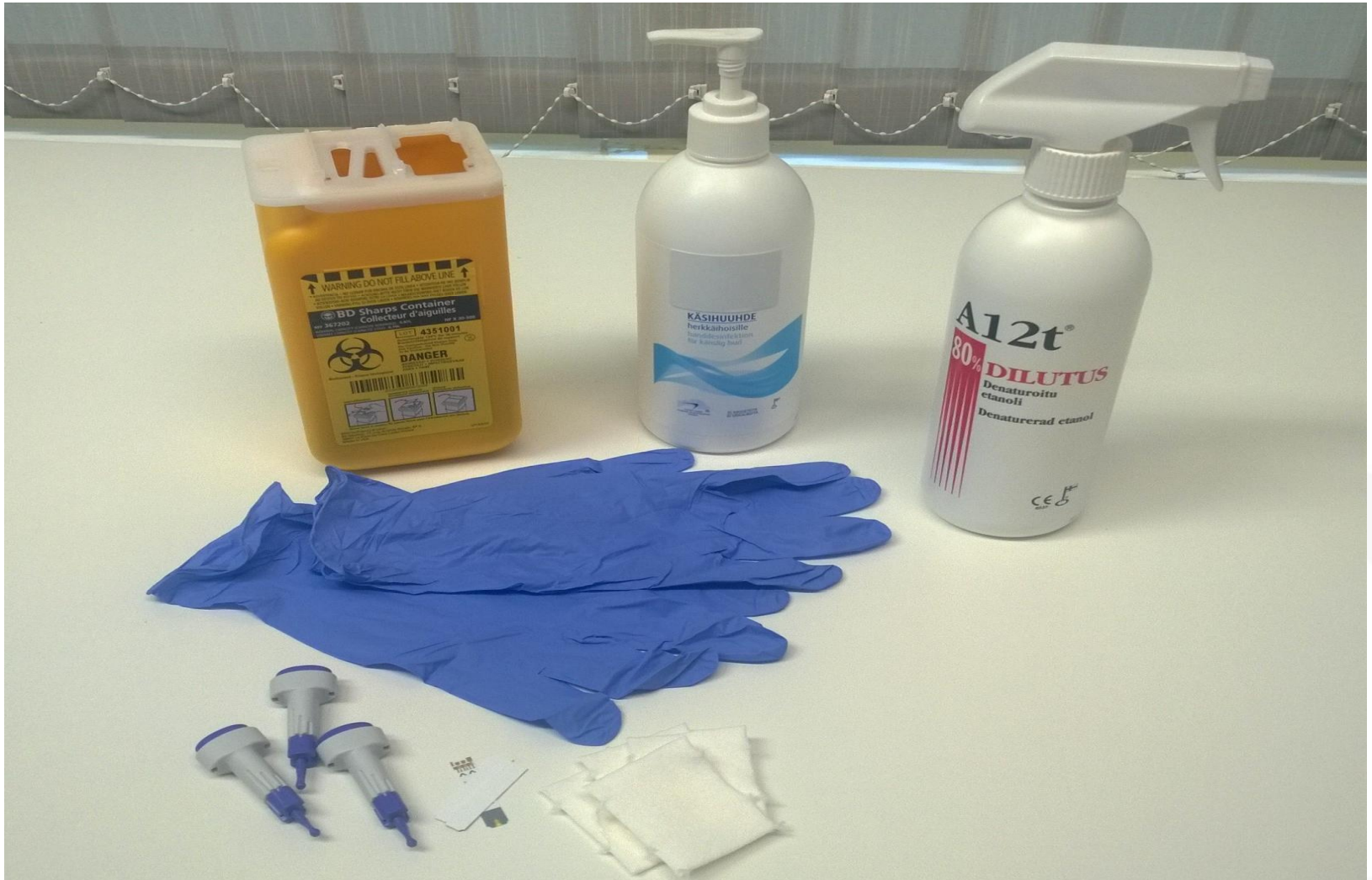
Laboratoriohoitajat:

ITÄ-SUOMEN LABORATORIOKESKUKSEN
LIIKELAITOSKUNTAYHTYMÄ

Näytteenotossa tarvittavat välineet

islab

Asiakkaan tunnistus

- ☒ Asiakkaan tunnistus on osa potilasturvallisuutta, vastuu on näytteenottajalla!
- ☒ Potilaan henkilöllisyys on aina tarkistettava kysymällä potilaan nimi ja henkilötunnus
- ☒ Tulos kirjataan mahdollisimman pian näytteenoton jälkeen potilaalle, jolloin virheellisen kirjauksen riski vähenee
 - Huomioitavaa on, että tulosta ei saa kirjata potilasasiakirjoihin laboratoriotuloksena. Vastauksesta tulee käydä selkeästi ilmi, että kyseessä on vieritestitulos.

Lansetin valinta

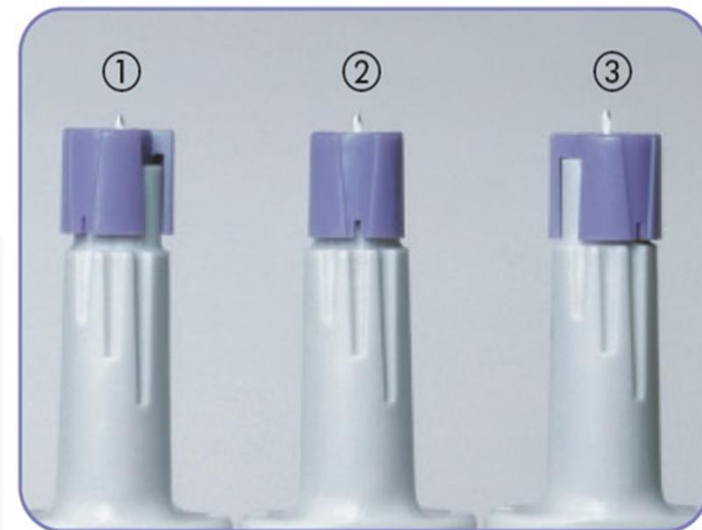
- ⌚ Accu-Chek Safe-T-Pro Plus on kilpailutettu lansetti
- ⌚ Valitse pistosyvyys lansetista siten, että huomioit sormen koon, jotta saatava näytemäärä on riittävä ja laadukas vieritestin suorittamiseen

<15kg lapsi → syvyys 1 (max 1,5mm)

>15 kg lapsi → syvyys 2 (max 1.8mm)

Aikuiset → syvyys 3 (max 2.4mm)

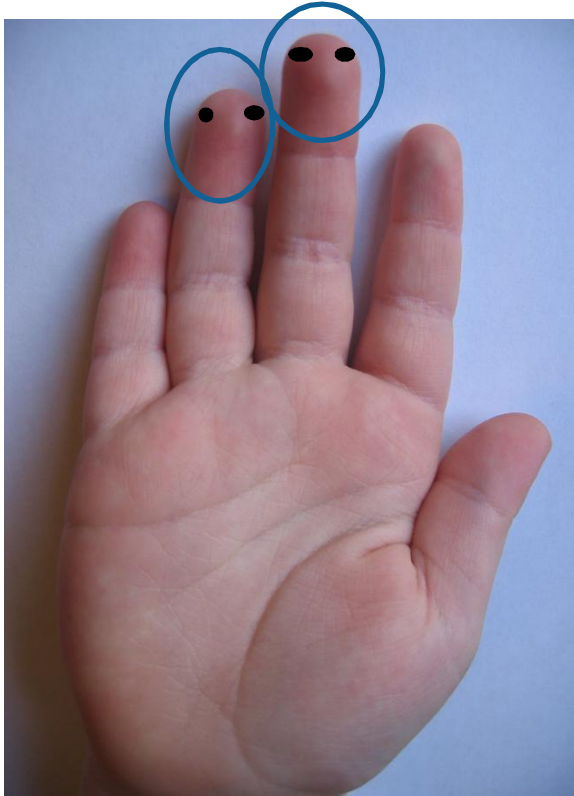
Yli 3 kk ikäiseltä, yli 5 kg painavalta lapselta ihopistonäyte otetaan sormenpäältä (jos syntymäpaino <2500, kantapäänäyte 6 kk ikäiseksi asti)

Näytteenottopaikan valinta

- ☒ Näytteenottokohta valitaan asiakkaan koon ja iän mukaan
- ☒ Näytettä ei saa ottaa infektoituneesta, mustelmaisesta, arpisesta tai turvonneesta kohdasta
- ☒ Näytettä ei saa ottaa tippakädestä
- ☒ Ensisijaisesti on valittava paikka, jossa ei ole näkyvää aikaisempaa pistojälkeä
- ☒ Pistopaikan tulee olla puhdas ja lämmin ennen ihopistoa, jotta näyte tulee vapaasti

Ihopisto sormeen

- ☒ Käytetään ensisijaisesti keskisormea tai nimetöntä
- ☒ Ellei näitä voida käyttää, näyte voidaan ottaa myös etusormesta
- ☒ Pisto tehdään sivulle, ei sormenkärkeen (asiakkaalle kivuttomampi ja tulehdusriski on pienempi)
- ☒ Kynsinauhan viereen ei saa pistää (veripisara ei pysy kokonaisena)

Käden lämmittäminen

☑ Käden lämmittäminen vähentää asiakkaan kokemaa kivun tunnetta, helpottaa näytteenottoa sekä parantaa näytteen laatua

- Laita kertakäyttökäsineeseen lämmintä vettä tai käytä lämpöpussia
- Kättä voi lämmittää myös juoksevan veden alla (veden lämpötila 38-40 C, ei yli 42 C)
- Petipotilaalla laita käsi hetkeksi peiton alle lämpiämään

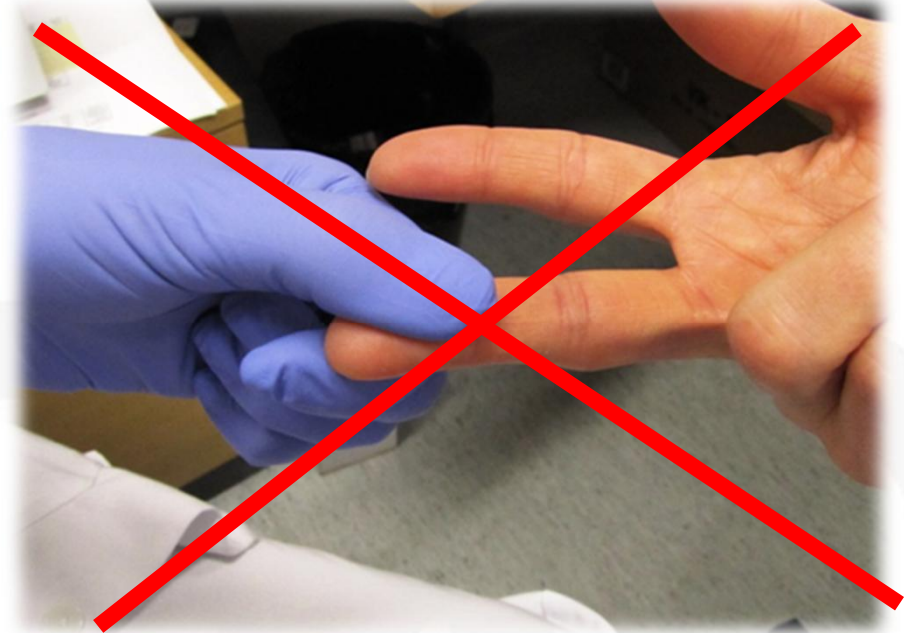
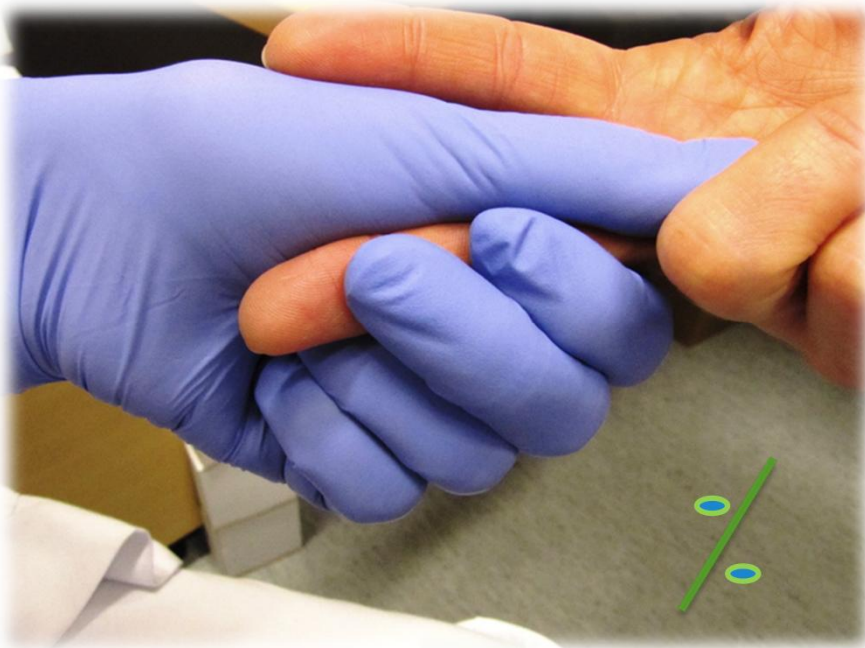
Näytteenottopaikan puhdistus ja kuivaus

- ☒ Puhdista näytteenottopaikka 80 %:lla denaturoidulla alkoholilla (A12t)
- ☒ Tärkeää, että paikan annetaan kuivua haihtumalla ennen pistämistä
 - märkä näytteenottopaikka aiheuttaa virhetuloksia eikä veripisara pysy pyöreänä kostealla iholla

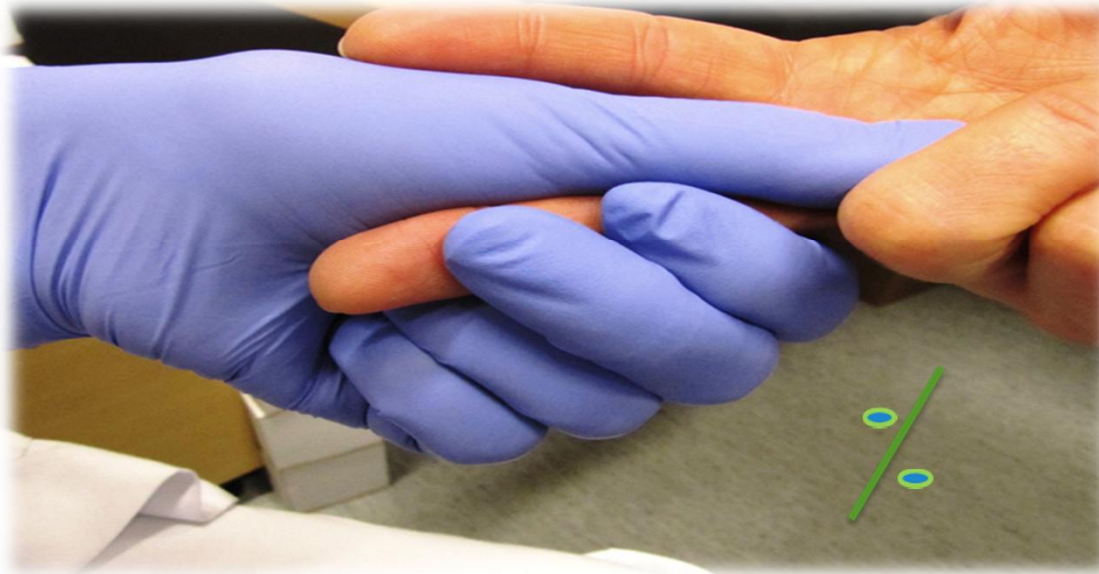
Näytteenotto

- ☑ Käytä suojakäsineitä aina näytettä ottaessa
 - Suojakäsineiden käyttö vähentää myös asiakkaan infektioriskiä
- ☑ Näytteenottaja desinfioi kädet ennen ja jälkeen suojakäsineiden käytön
- ☑ Mahdollisuuden mukaan pyydä myös potilasta pesemään kätensä ennen näytteenottoa (puhtaus ja käsien lämmitys)
- ☑ Huomioi näytteenotossa mahdollinen tartuntavaara

Oikea näytteenotto-ote

Oikea näytteenottoasento

- ☒ **Purista** sormenpää **verekkääksi**
- ☒ Tee ihopisto kertakäyttöisellä lansetilla
- ☒ Näytteenottokohdan puristelua ihopiston jälkeen on vältettävä
 - näytteeseen tulee puristelun vuoksi helposti kudostestettä, mikä vaikuttaa tulokseen
- ☒ Analysoi näyte laitekohtaisen ohjeen mukaan

...monesko pisara?

- ☒ Tuloksen oikeellisuus riippuu esim. kudostenesteen määrästä, joten on tärkeää, että eri tutkimuksia varten näytteet otetaan oikeasta pisarasta

Tutkimus	Monesko pisara?
INR	Ota näyte ensimmäisestä (1.) pisarasta
Gluk	Pyysi ensimmäinen pisara pois, ota näyte toisesta (2.) pisarasta.
HbA1C	Pyysi ensimmäinen pisara pois, ota näyte toisesta (2.) pisarasta
Hb	Pyysi kaksi ensimmäistä pisaraa pois, ota näyte kolmannesta (3.) pisarasta.

Huomioi virhelähteet...

- ☒ Potilas söi juuri ennen verensokerin mittausta omenan. Hän ei sen jälkeen pessyt käsiään eikä puhdistanut pistokohtaa muutenkaan. Hän mittasi verensokerin 1. pisarasta ja sai tulokseksi 14,8 mmol/l.
- ☒ Potilas ei uskonut tulosta ja muistikin diabeteshoitajan ohjeistavan mittaamaan verensokerin toisesta pisarasta. Edelleenkin hän ei pessyt käsiään tai puhdistanut pistokohtaa muuten. Hän kuitenkin pyyhki ensimmäisen pisaran pois ja suoritti mittauksen toisesta pisarasta. Tulos 8 mmol/l. Edelleen potilas epäili tulosta.
- ☒ Mieleen juolahti diabeteshoitajan toinen antama neuvo: pese kädet aina ennen mittausta. Hän otti mittarin, asetti liuskan, teki piston, pyyhki ensimmäisen pisaran pois, suoritti mittauksen toisesta pisarasta ja sai tulokseksi 5 mmol/l. Potilas oli tyytyväinen. Tämä tulos vastasi hänen olotilaansa.

Näytteenoton jälkeen

- ☒ Paina pistokohtaa ihonpuhdistuslapulla ja voit halutessasi laittaa laastarin
- ☒ Käytetty lansetti hävitetään riskijätteeseen
- ☒ Poista suojakäsineet ja desinfioi kädet
- ☒ Kirjaa tulokset asiakkaalle potilastietojärjestelmään [vieritestituloksena](#)

*"Yleisimmät virheet
ihopistonäytteenotossa ovat kylmä tai
puhdistamaton pistokohta,
vääränlainen lansetti, väärä
pistokohta tai väärän veripisaran
käyttö analyysissa"*

*"Ihopistonäytteenotto on yksi
haastavimmista
näytteenottotekniikoista, pienen
pisaran tulee edustaa koko elimistön
tilannetta!"*

*TEKEMÄLLÄ
OPPII*

Ohjeet

📄 www.islab.fi → Terveystieteiden
ammattilaisille → Tutkimuksen valinta,
tilaaminen , näytteenotto → Ohjeita
näytteenottoon